

Sygn. akt IV Ca 869/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2013 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie Wydział IV Cywilny - Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SO Marcin Łochowski

Sędzia SO Małgorzata Truskolaska - Żuczek

Sędzia SR del. Joanna Mrozek (spr.)

Protokolant Martyna Perzyńska

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2013 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa W. W.

przeciwko B. M.

o alimenty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie z dnia 25 marca 2013 roku sygn. akt V RC 1143/11

1. oddala apelację;
2. zasądza od W. W. na rzecz B. M. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt IV Ca 869/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 9 grudnia 2011 roku W. W. wniósł o zasądzenie od B. M. alimentów w wysokości 5000 złotych miesięcznie płatnych z góry do rąk powoda do 7 dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa.

Wyrokiem z dnia 25 marca 2013 roku w sprawie o sygn. akt V RC 1143/11 Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Północ w Warszawie oddalił powództwo.

Na podstawie zgromadzonych w sprawie dokumentów oraz przesłuchania stron postępowania Sąd Rejonowy ustalił, że wyrokiem z dnia 17 marca 2011 roku Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie Wydział I Cywilny w sprawie o sygnaturze I C 1215/10 rozwiązał przez rozwód bez orzekania o winie związek małżeński zawarty pomiędzy stronami niniejszego postępowania. W. W. ma 68 lat. Przysługuje mu świadczenie emerytalne w wysokości 3.080,11 złotych brutto, które od 2009 roku jest obciążone potrąceniami w wysokości 732,93 złote miesięcznie z tytułu zaległości podatkowych względem Skarbu Państwa. Po odliczeniu potrąceń otrzymuje kwotę w wysokości 1.650 złotych netto i pozostała mu do spłacenia kwota w wysokości 30.000 złotych. Powód, pomimo wyroku Sądu

Rejonowego dla Warszawy Pragi Północ w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2012 roku nakazującego opuszczenie i opróżnienie lokalu położonego przy ul. (...) i wydania go właścicielce B. M., nadal tam zamieszkuje nie ponosząc z tego tytułu żadnych opłat, które są regulowane przez jego byłą żonę. Powód wniósł o zasądzenie alimentów w wysokości 5000 złotych z uwagi na wysokie koszty leczenia oraz chęć ubiegania się o kredyt hipoteczny na zakup mieszkania, do którego uzyskania musi dysponować dochodem przynajmniej w kwocie żądanej pozwem. Powód wskazał, że od dnia wydania wyroku rozwodowego zmienił się jego stan zdrowia - posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, znajduje się pod opieką lekarza kardiologa, neurologa, psychiatry. Na leki oraz koszty leczenia przeznaczał wówczas kwotę 300 złotych miesięcznie, a obecnie jest to kwota 500 złotych miesięcznie. Jednorazowa prywatna wizyta u kardiologa to koszt w wysokości 150-200 zł, a wskazane są wizyty co trzy miesiące. Na potwierdzenie powyższych okoliczności powód złożył jedynie jedną fakturę twierdząc, że lekarze odmówili mu wystawienia faktur. Ponadto powód uczęszczał na prywatne zabiegi rehabilitacyjne, a następnie zaczął ćwiczyć w domu w celu zminimalizowania wydatków. Powód zasięgał również porady okulisty, który ze względu na pogorszenie wzroku zalecił wymianę okularów. Recepta wystawiona przez tego lekarza nie została zrealizowana, ponieważ opiewała na kwotę ponad 300 zł. Powód poniósł koszty leczenia stomatologicznego w wysokości 1950 zł za dwa miesiące. W marcu 2012 roku zdiagnozowano u niego stan zapalny dwunastnicy, co łączy się z dolegliwościami takimi jak bóle i biegunki. Ponadto posiada skierowanie na wycięcie woreczka żółciowego i z uwagi na stan zdrowia musi przestrzegać diety. Swój całkowity koszt utrzymania powód ocenił na kwotę 2000 zł miesięcznie, na którą składają się: wyżywienie - 1000 złotych, zakup odzieży - 200 złotych, środki czystości - 100 złotych, opłata za telefon - 150 złotych, a także wyjścia do teatru. Postanowieniem z dnia 7 kwietnia 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie powoda na postanowienie oddalające jego wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych wskazując w uzasadnieniu, iż nie uległa zmianie wysokość stałych koniecznych wydatków związanych z utrzymaniem i leczeniem powoda. Powód w 2008 roku dokonał sprzedaży za kwotę 380.000 zł odziedziczonego po rodzicach mieszkania położonego przy ul. (...). Kwotę tę przeznaczył na spłatę zobowiązań, zakup samochodu, ponoszenie nakładów na nieruchomości pozwanej. W. W. sprzedał także nieruchomość położoną w S. za kwotę 33.000 zł. Do chwili obecnej otrzymał zapłatę w wysokości 24.000 zł, zaś kolejny termin zapłaty w wysokości 95.000 zł przewidziany został na przełom marca i kwietnia. Za kwoty otrzymane z tego tytułu opłacił stomatologa oraz uregulował zaciągnięte zobowiązania finansowe. Powód poniósł koszty związane z przygotowaniem opinii prawnych na potrzeby toczących się spraw sądowych. Zgodnie z ustaleniami Sądu I instancji powód posiada zadłużenie związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Potrącenia z otrzymywanej przez niego emerytury są dokonywane na poczet niezapłaconych podatków sprzed zawarcia małżeństwa. Zarówno w trakcie trwania małżeństwa jak i po jego rozwiązaniu powód odżywił się normalnie, bez zachowywania specjalnej diety wskazanej w przypadku osoby chorej na serce. Z opinii biegłego lekarza internisty – kardiologa wynika, że powód w okresie od czerwca 2003 roku do marca 2011 roku kilkakrotnie był hospitalizowany. W okresie od grudnia 2011 roku oraz w czerwcu 2012 roku leczony był w Izbie Przyjęć Pogotowia (...) z powodu incydentów migotania przedsionków. Od grudnia 2012 roku leczony był z powodu objawów nieżytu błony śluzowej dwunastnicy oraz objawów refluksu żołądkowego - przełykowego. Ponadto od grudnia 2012 roku leczy się w (...) z rozpoznaniem „zaburzenia adaptacyjne - reakcje depresyjne przedłużone”. W okresie od rozprawy rozwodowej do chwili obecnej nastąpiło z przyczyn kardiologicznych pogorszenie stanu zdrowia powoda, bowiem w marcu 2012 roku stwierdzono restenozę w stenie gałęzi przedniej zstępującej, co powoduje konieczność kolejnego zabiegu przezskórnej koronaroplastyki. W opinii sądowo - psychiatrycznej biegła sądowa z zakresu psychiatrii stwierdziła zaburzenia adaptacyjne w postaci zespołu depresyjno-lękowego uwarunkowanego sytuacyjnie, wymagające systematycznej opieki psychiatrycznej i regularnego leczenia farmakologicznego.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana osiąga wynagrodzenie za pracę w wysokości 10.439,01 zł miesięcznie. Otrzymuje kwotę 7.500 zł miesięcznie z tytułu najmu lokalu użytkowego przy ulicy (...), który zakupiła od powoda przed zawarciem związku małżeńskiego i o który toczy się kolejne postępowanie sądowe między stronami. B. M. ma 59 lat, wykształcenie ekonomiczne, mieszka w służbowym mieszkaniu poza W.. Jest właścicielką domu położonego przy ul. (...), w którym zamieszkuje powód, nie ponosząc z tego tytułu żadnych opłat. Pozwana natomiast ponosi koszty utrzymania domu w wysokości średnio 1000 zł miesięcznie, wyższe w okresie zimowym. Pokrywa koszty rachunków za gaz w wysokości 100 zł co dwa miesiące, energię elektryczną w wysokości 250-300 zł co dwa miesiące, opłaty za wywóz śmieci i podatek od nieruchomości. Pozwana leczy się na nadciśnienie i astmę, przyjmuje stałe leki, których

koszt wynosi 200-300 zł miesięcznie. Cierpi również na osteoporozę. Wyżywienie kosztuje ją 1000 zł miesięcznie, charakter pracy generuje potrzebę zakupu odpowiednich ubrań. Pozwana pomaga finansowo swojej 86 letniej matce i siostrze, która ma niepełnosprawne dziecko. Pozwana zgodziła się na cofnięcie wniosku o orzeczenie rozwodu z winy byłego męża ze względu na zawarcie ugody, zgodnie z którą powód miał się wyprowadzić z domu położonego przy ul. (...), a pozwana miała mu opłacić wynajem mieszkania w kwocie 1000 zł przez rok począwszy od czerwca 2011 roku.

Zdaniem Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie w świetle art. 60 § 1 kro, zgodnie z którym małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczenia środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. W niniejszej sprawie mimo rozwodu bez orzekania o winie, nie została spełniona podstawowa przesłanka uwzględnienia powództwa jaką jest stan niedostatku, bowiem powód jest w stanie zaspokoić swoje uzasadnione potrzeby za pomocą uzyskiwanych dochodów w postaci emerytury w wysokości 1650 zł miesięcznie. Na uwagę zasługuje fakt, że powód nie posiada nikogo na utrzymaniu, zamieszkuje w domu będącym własnością pozwanej i nie ponosi tego tytułu żadnych bieżących opłat, a jedynie koszty drobnych napraw, których wysokości nie wykazał. Nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, że rzeczywista wysokość emerytury powoda jest wyższa, bowiem od 2009 roku obciążona jest potrąceniami w wysokości 732,93 zł miesięcznie z tytułu zobowiązań podatkowych, co świadczy o braku staranności w prowadzeniu przez niego działalności gospodarczej. Dochodzona przez powoda kwota 5000 zł tytułem alimentów jest zdaniem Sądu Rejonowego nieuzasadniona, zaś kupno mieszkania za kwotę 550.000 zł nie może być potraktowane jako usprawiedliwiona potrzeba powoda. Powód nadal zamieszkuje w domu pozwanej, nie ponosząc kosztów związanych z jego utrzymaniem, a nadto odziedziczył mieszkanie po rodzicach, które następnie sprzedał za 380.000 zł. Poniesione koszty sądowe nie mogą zdaniem Sądu uzasadniać przyjęcia stanu niedostatku. W ocenie Sądu I instancji powód nie udowodnił również ponoszenia kosztów leczenia w kwocie 5000 – 6000 zł rocznie. Opinie biegłych oraz załączone przez powoda zaświadczenia lekarskie potwierdzają, iż istotnie ma problemy zdrowotne, jednak nie wskazują, że nastąpił wzrost wydatków z tym związanych. W. W. złożył jedynie jedną fakturę od lekarza okulisty oraz informację od stomatologa o poniesionych kosztach leczenia, które nie mogą być uznane za dokumenty potwierdzające stałe wydatki ponoszone przez powoda na leczenie. Stan zdrowia powoda uległ pogorszeniu od momentu orzeczenia rozwodu pomiędzy stronami, ale nie udowodnił on, że przeprowadzenie zalecanego zabiegu nie jest możliwe w ramach NFZ, zaś koszt jego wykonania w ramach prywatnej służby zdrowia przekracza możliwości powoda. Pomimo twierdzeń o pozostawaniu pod opieką m.in. lekarza kardiologa, neurologa i psychiatry powód nie był w stanie przedstawić żadnego zaświadczenia na potwierdzenie okoliczności ponoszonych z tego tytułu opłat i na pytanie Sądu nie chciał nawet ujawnić nazwisk lekarzy pod opieką których się znajduje.

Apelację od powyższego wyroku w całości wniósł powód, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. W. W. zarzucił przekroczenie przez Sąd granicy swobodnej oceny materiału dowodowego o której mowa w art.233 k.p.c., a w wyniku tego niewyjaśnienie wszelkich okoliczności faktycznych sprawy i naruszenie art.60§1 k.r.o. Powód podniósł, że stan niedostatku istnieje nie tylko wówczas, gdy uprawniony nie posiada żadnych środków utrzymania, ale również wtedy, gdy nie może w pełni zaspokoić swych usprawiedliwionych potrzeb. W ocenie powoda Sąd winien ustalić, czy znajduje się on w stanie uniemożliwiającym dodatkowe zarobkowanie i wziąć pod uwagę dysproporcje w dochodach stron. W. W. wskazał, że ustalenie Sądu dotyczące możliwości odbywania konsultacji lekarskich w ramach ubezpieczenia społecznego jest sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego. Jego zdaniem kwota 1700 zł miesięcznie nie wystarcza na zapewnienie godziwych warunków życia, przy uwzględnieniu kosztów rehabilitacji, diety i konieczności zapewnienia poczucia bezpieczeństwa.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z dokumentu stwierdzającego rozwiązanie przez nią umowy o pracę za porozumieniem stron z końcem lipca 2013 roku oraz wydruku komputerowego z dnia 6 maja 2013 roku stanowiącego potwierdzenie spłaty raty kredytu mieszkaniowego w wysokości 4.334,82 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną dokonane przez Sąd I instancji. Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni art.60§1 k.r.o. oddalając powództwo o zasądzenie alimentów od byłego małżonka z uwagi na niespełnienie przesłanki w postaci istnienia stanu niedostatku po stronie powoda. Zgodnie z art.6 k.c. to na powodzie spoczywał ciężar wykazania, że nie jest w stanie własnymi siłami zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Sąd Rejonowy zasadnie uznał, że W. W. nie złożył dowodów potwierdzających ponoszone przez niego koszty leczenia. Sąd dokonał wnikliwej analizy zgromadzonego materiału dowodowego, nie naruszając granicy jego swobodnej oceny przy ustalaniu stanu faktycznego. W uzasadnieniu Sąd odniósł się szeroko do wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności. Powód nie wykazał błędów logicznych w rozumowaniu ani sprzeczności w ocenie dowodów dokonanej przez Sąd I instancji. Wbrew twierdzeniom powoda w przedmiocie dokonania ustaleń sprzecznych z zasadami doświadczenia życiowego należy uznać, że kwestia niemożliwości leczenia w ramach ubezpieczenia społecznego została słusznie uznana przez Sąd Rejonowy za niewykazaną przez powoda zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu. Nie można przyznać racji argumentacji powoda dotyczącej przyjęcia dysproporcji źródeł utrzymania stron postępowania jako dostatecznej podstawy uzasadniającej zasądzenie na jego rzecz alimentów od byłej żony. W przeciwieństwie do obowiązującej między małżonkami zasady równej stopy życiowej, w przypadku obowiązku alimentacyjnego po rozwodzie podstawową przesłanką roszczenia alimentacyjnego jest stan niedostatku. Tak samo jak przy obowiązku alimentacyjnym krewnych rozwiedziony małżonek znajduje się w niedostatku wtedy, gdy własnymi siłami nie jest w stanie zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb w całości lub części. Rozwiedziony małżonek obowiązany jest dostarczyć drugiemu rozwiedzionemu małżonkowi środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Skoro zgromadzone w sprawie dowody wskazują, że powód osiąga stały dochód w znacznej wysokości pokrywający wykazane w toku postępowania uzasadnione wydatki, zasadne jest uznanie, że nie istnieje po jego stronie stan niedostatku. Sąd Rejonowy słusznie nie zaliczył zakupu przez powoda mieszkania czy obsługi prawnej do usprawiedliwionych potrzeb uzasadniających uwzględnienie powództwa. Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, że W. W. wyzbył się znacznego majątku i zadłużył na skutek własnej niestaranności w prowadzeniu działalności gospodarczej. Zamieszkiwanie w domu pozwanej bez ponoszenia z tego tytułu opłat wbrew ustaleniom poczynionym w toku procesu rozwodowego, dopuszczenie się względem pozwanej czynu karalnego i dążenie przez powoda do wyrównania statusu majątkowego stron prowadzi do uznania, że żądanie zasądzenia alimentów na jego rzecz należałoby ocenić jako sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Na rozprawie apelacyjnej Sąd Okręgowy przywrócił pozwanej termin do złożenia odpowiedzi na apelację, uznając uchybienie terminowi do jej wniesienia za niezawinione. Pozwana wykazała zgodnie z art.368 § 1 pkt 4 kpc, że potrzeba powołania się na dowody przedstawione w odpowiedzi na apelację powstała później. Przedłożone dokumenty świadczące o rozwiązaniu przez pozwaną umowy o pracę i ponoszeniu wysokich rat kredytu wpływają na ocenę materiału dowodowego także w zakresie ustalenia jej możliwości zarobkowych i majątkowych, potwierdzając słuszność rozstrzygnięcia Sądu I instancji.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji na podstawie art.385 k.p.c. oraz o kosztach procesu w myśl art.108§1 k.p.c. w zw. z art. art. 391 § 1 k.p.c. i § 6 pkt 11 w związku z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.